

KDO JE SPREJEL SENATORJE S STRELI?

Senatni preiskovalni odsek na delu v Pittburghu. Delovodja ustreljen v boju s stavkokazi v tovarni? V Garyju sta smrtno ponesrečila dva stavkokaza in osem je bilo ranjenih pri delu. Druge stavkovne vesti.

SPLOŠNI STAVKOVNI POLOŽAJ.

Pittsburgh, Pa., 10. okt. — Senatni odsek je danes popoldne obiskal domove tujerodnih stavkarjev v Homesteadu, Duquesnu in McKeesportu, ki so večinoma Slovani. Senatorji so govorili s stavkarji, njihovimi ženami in otroci ter jih izpraševali o njihovih življenjskih razmerah. Stavkarji so odgovorili, da sta višja plačila in osemurni delavnik njihovi glavni zahtevi.

Pittsburgh, Pa. — Senatni preiskovalni odsek pod vodstvom senatorja Kenyona je dospel sem v četrtak. Včeraj sta senatorja Kenyon in McKellar obiskala jeklarne v Homesteadu in v hipu, ko sta stopila z avtomobila pred tovarno, sta počila v bližini dva strela. Zadet ni bil nihče. Konstatirano je, da sta strela prišla iz tovarne. Senatni preiskovalni odsek je danes popoldne obiskal domove tujerodnih stavkarjev v Homesteadu in v hipu, ko sta stopila z avtomobila pred tovarno, sta počila v bližini dva strela. Zadet ni bil nihče. Konstatirano je, da sta strela prišla iz tovarne.

Pittsburgh, Pa. — Senatni preiskovalni odsek pod vodstvom senatorja Kenyona je dospel sem v četrtak. Včeraj sta senatorja Kenyon in McKellar obiskala jeklarne v Homesteadu in v hipu, ko sta stopila z avtomobila pred tovarno, sta počila v bližini dva strela. Zadet ni bil nihče. Konstatirano je, da sta strela prišla iz tovarne.

South Chicago, Ill. — Danes poročajo, da je bil delovodja A. J. Smith ustreljen v izgredu, ki so se vršili v tovarni. Včeraj je bilo poročeno, da se je Smith ustrelil po nesreči, ko je čistil revolver. Policija je uverila preiskavo. L. M. Rogan, unijski tajnik, pravi, da je prepričan, da je bil delovodja ustreljen v izgredu, ki so se vršili v tovarni. Včeraj je bilo poročeno, da se je Smith ustrelil po nesreči, ko je čistil revolver. Policija je uverila preiskavo.

Gary, Ind. — Vojaški detektiv so včeraj ušli v glavni stan tukajšnje krajevne socialistične organizacije in aretirali 30 oseb, katere so bile kasneje izpuščene razen šestih. V eni tukajšnjih tovarni sta bila v sredo ubita dva stavkokaza in osem je bilo ranjenih. Stavkokazi so s svojo nerodnostjo povzročili nesrečo. Tovarniški magnati so zamolčali imena ubitih in poškodovanih.

John H. De Young, tajnik stavkovnega odbora v čikaškem okrožju, je izjavil včeraj, da je nadaljnih 100 moči zapustilo Bolterjevo tovarno, ki je morala potem zapreti vrata.

Joliet, Ill. — Dvatisoč stavkarjev je včeraj zborovalo v tukajšnjem mestu.

Youngstown, O. — V Hubbard, nedaleč od tukaj, so črnokožni stavkokazi izžvali izgrede, katere so potlačili pomožni policaji. Dva Rumunca sta bila nevarno ubitela.

Philadelphia, Pa. — 1800 delavcev, med katerimi je 1100 mehanikov, je zastrajkalo v četrtki v tovarni za lokomotive v Altonu, Pa.

Pittsburgh, Pa. — Imenovati državni konstatiralec "kozak" je kaznjivo v Braddoeku. — Jeklarski magnati se so izmislili nov trik. Razširili so med stavkarji letake brez podpisa, ki izsledajo kakor da so izdani od delavcev. Letaki pozivajo stavkarje, da naj zahtevajo večjo stavkovno podporo. — John Mestrovic, organizator jeklarskih delavcev v Clairtonu, je dobil še več anonimnih pism, ki mu groze s smrtjo, ako ne zapusti mesta.

Zadnja zavijanja.

Chicago, Ill. — Velebizniško časopisje je skušalo še enkrat zaviti resnice in prikazati štrajkare kot nasilneže, preden je utihnilo. Prineslo je vesti, da je nekdo iz zasede streljal na regularno vojaštvo in je zavilo tako, kot da so ta čin izvršili "radikalni" elementi med štrajkarji v Garyju. Za tem zavijanjem prinaša resnično vest o shodu, ki se je vršil na vogalu Osemleste in Massachusette ulice, na katerem je neki govornik dejal: "Ljudi bomo biskupane, ki so povzročili, da je prišla milica v Gary."

Voditelji stavke izjavljajo, da je navadna laž, če kdo trdi, da je kateri stavkarjev streljal na regularne vojske iz zasede. Če je kdo res streljal na vojske, je bil najbrž najemnik jeklarskih interesov, da na ta način povzroči bolj ostre odredbe za stavkarje. Štrajkarji bi bili res neumni, če bi streljali na vojaštvo, ker se zavedajo, da je regularno vojaštvo zaradi njih varstva v Garyju, in da se jim ni treba bati, da jih napadejo kompanijski najemniki, dokler so regularni vojski nastojeni v Garyju.

Druge trditve o ubijanju biznismenov je pa tako bedasta, da ni skoraj vredno odgovarjati nanjo, pravijo voditelji stavke, kajti če se hočejo štrajkarji maščevati nad biznismeni, jih ni treba ubijati, ampak zadostuje, če ustanovijo zadružno prodajalno, ko prične obrat v jeklarnah.

Voditelji stavke povdarjajo, da vprav take laži dokazujejo, kakšni podlimi in nevarni naprotniki imajo opraviti stavkarji.

V Garyju je vse mirno.

Gary, Ind. — Odkar so dospeli regularne čete v Gary, je poznati veliko spremembo na obrazih štrajkarjev. Veselega in brezskrbnega obraza četajo po ulicah, ker se zavedajo, da so varni pred napadi kompanijskih najemnikov. Dokler ni dospel regularno vojaštvo v Gary, je bilo čitati na njihovih obrazih neko skrb. Ball so se namreč, da se najemniki privatnih interesov navale nanje. Zdej je ta skrb proč, kajti štrajkarji se zavedajo, če bi najemniki privatnih interesov skušali napasti štrajkare, da bi jih regularno vojaštvo branilo proti takemu napadu.

Molk v velebizniškem časopisju.

Chicago, Ill. — Po skoraj tritedenskem kričevem zavijanju resnice je velebizniško časopisje naenkrat utihnilo, kakor da je velika stavka jeklarskih delavcev končana. Izginili so veliki in kričeči napisi in dnevniki prinašajo le še male vesti o stavki.

To je stara metoda tega časopisja. V začetku stavke prikazuje štrajkare kot nasilneže, če ta taktika ne pomaga, ohmolke, da napravi na javnosti vtis, da je stavka končana.

Dva stavkarja obstreljena.

Pittsburgh, Pa. — V Donori so se stavkokazi in privatni najemniki navadili na štrajkare in dva štrajkarja sta bila obstreljena.

Stavkarji vztrajajo v stavki v tem okraju in prizadevanja kompanij, da zvalijo stavkarje pod staremi posej nazaj na delo, niso uspeha.

Nadaljevanje na 3. str. 2. kol.)

BELA VRANA MED HISIDIMI POSESTNIKI.

York, Pa. — Jessie Shewell poseduje v Glen Rooku osem in trideset hiš. V roku pet in trideset let ni podražil stanovanja svojim strankam.

MIROVNA POGODBA KRMLU RATIFICIRANA.

TAKO IZJAVLJA SENATOR PENNROSE.

Po njegovem mnenju bo zadnja akcija podvzeta okoli 1. novembra.

Washington, D. C. — Senator Pennrose, ki pripada republikanskim opozicijskemu, prerokuje, da bo mirovna pogodba kmalu sprejeta in da bo izredno kongresno zasedanje, ki je bilo sklicano, da odobri mirovno pogodbo, končalo okoli prvega novembra. To izjavo je podal senator po konferenci z voditelji v senatu. On meni, da senat ne bo sprejel predlogov, ki spreminjajo besedilo v pogodbi, ampak rezervacije bodo zapisane le v resoluciji, s katero bo senat ratificiral mirovno pogodbo.

Prav previdno in diplomatično se je izognil vprašanju, če ho Johnsonov predlog sprejeti, ki zahteva, da imajo Združene države toliko zastopnikov kot Velika Britanija. Dejal je, da je nemogoče povedati zdaj, če ho Johnsonov predlog sprejeti. K temu je dodal, da hosta dva glasnava odločila usodo Johnsonovega predloga. Če ne bo Johnsonov predlog sprejet, je nadaljeval senator, tedaj bo sprejeta rezervacija, ki krije ta predlog.

V političnih krogih, v katerih tolmajoč senatorjeve besede po svoje in ne tako kot navadni ljudje, govorijo, da senatorjeve besede pomenijo, da Johnsonov predlog ne bo sprejet, ker je senator dejal, da je prav malo razlike med predlogom in rezervacijo.

Tudi druga znamenja govorijo, da se bliža ratifikacija mirovne pogodbe in da se stvar tako konča, kot je prerokoval senator Pennrose. Opozicija, ki je bila prve dni po zasedanju kongresa viharina, je utihnila. Ni več ni tistih viharnih debat v senatu, kot v začetku in zdaj se, da se je senatorjev polastila nekaka trudnost, kadar govore o mirovni pogodbi. To so pa znamenja, da se izredno kongresno zasedanje bliža svoje mu koncu in da bo mirovna pogodba kmalu ratificirana, če prav so v začetku zasedanja debate o mirovni pogodbi bile tako viharne, da so nekateri mislili, da bodo trajale najmanj par let.

NASKOK NA JEČO.

Grand Forks, N. D. — Ko je drhal, broječa nad sto ljudi, napadla okrajno ječo v Crookstonu, da linča zamoira Jim Smitha, ki je obtožen, da je umoril 17-letno Edno Wernerjevo, je pronašla, da so oblastveni organi odvabili zamoira na varno.

Zamorec je podal krvavo perilo v pralnico, kar je povzročilo njegovo aretacijo. Wernerjevo so našli ustreljeno pod mostom reke Red.

OBLASTI IŠČEJO IZGUBLJENEGA LETALCA.

St. Louis, Mo. — Kanadska vlada je stoplavl zvezo z raznimi lokalnimi oblastmi, da najde kapitana Carl W. Damanna, ki je vodil zrakoplov "Wichita" o katerem ni duha ne sluha.

Zrakoplovna tekma je pričela pred desetimi dnevi iz St. Louisa. Vsi drugi vodniki zrakoplovov so se že zglašili, le o Damannu ni glasno.

VREME.

Chicago in okolica: V soboto jasno in mrzlo. Mraz. Severozapadni vetrovi. V nedeljo mrzlo.

INDUSTRIJALNA KONFERENCA NA DELU.

NACRTI ZA IZRAVNAVO INDUSTRIJALNIH SPOROV PREDLOŽENI.

Gompersova nepriznana pot.

Washington, D. C., 10. okt. — Skupina podjetnikov je danes predložila dvanajst zahtev. Podjetniki so se izjavili proti kolektivnemu pogajanju z delavskimi sindikati.

Washington, D. C. — Industrijalna konferenca se je lorka resnega dela. Skupine so pričele predlagati svoje načrte za izravnavo industrijalnih sporov.

Prvi predlog je prišel od skupine, ki zastopa javnost, zadnji pa od delavske skupine. Bernard Baruch, predsednik javnostne skupine, je predložil prvi svoj svoj predlog za industrijalno pravičje, takoj za njim je pa Samuel Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije, predložil izravnavo stavke v jeklarski industriji pred razsodiščem. Bila je fina poteza, kajti če je potrebno premije v industriji, tedaj je treba pokazati dobro voljo, da se napravi tam, kjer je najbolj potrebno, izjavil je, da se jeklarski delavci takoj vrnejo na delo, če se njih zadeva predloži razsodišču in da se bodo jeklarski delavci ravnali po njegovi razsodbi. Bil je udarec za jeklarske interese, ki je prišel nepriznanim in kakršnega niso pričakovali.

V resoluciji, ki jo je predložil Gompers, je zapovedanih enajst načelnih točk, ki so sledeče:

Pravica delavcev do organizacije.

Pravica delavcev do kolektivnega pogajanja.

Pravica delavcev, da izvolijo sami svoje zastopnike, kadar se pogajajo s podjetniki.

Svoboda govora, tiska in zbiranja.

Pravica podjetnikov do organizacije in do kolektivnega pogajanja.

Minimálni osemurni delavnik in en dan počitka v tednu, prazniki in osemurne priprave, ne priporočljivo je pa čezurno delo.

Tako visoka mezdla, da zadostuje za življenska stroške.

Delavke prejmejo tako visoko mezdo kot delavci, če opravljajo delo, ki ga vrše delavec.

Prepoved dela za otroke pod šestnajstim letom.

Rezolucija dalje priporoča, da se uskladi izseljevanje v Ameriko po sklenjenem miru za dobo dveh let, ali če nastanejo nenormalne razmere in je brezposelnost velika.

Za izravnavo jeklarske stavke je priporočil Gompers, da naj bo razsodišče takoj sestavljeno, da hosta v njem po dva člana iz vsake skupine.

Za javnostno skupino je izdelali nari za izravnavo sporov v industriji delavski tajnik Wilson. S tem načrtom se baje tudi strinja predsednik Wilson.

Po tem userti bi vsaka industrija imela svoj odbor, sestavljen iz podjetnikov in delavcev. Predsednik imenuje višji odbor, ki razsodi o prizivih, predloženih od strank, (nezadovoljnih z razsodbo nižje instance). Če se višji odbor ne more zediniti na soglasno razsodbo, tedaj izvoli višji odbor razsodnika s soglasnim odločenjem izmed svojih članov, ali pa s imenika, na katerem je dvanajset imen oseb, ki jih je imenoval predsednik.

Če višje razsodišče ali izvoljeni sodnik od razsodišča poda svojo razsodbo, sta obe stranki obvezani moralno, da jo sprejmeta. Ta načrt ne ovira izravnavo sporov, če se izravnavo že vrši na drug način, ampak služi za izravnavo sporov le tedaj, če se spor ne more izravnavati na drug način in pred stavka ali izpor.

Delodajalci in podjetniki se niso predložili svojega načrta. Rockefeller ima baje tudi svoj načrt.

ITALIJA SEDI NA VULKANU, PRAVIJO V LONDONU.

London. — Neki višji vladni uradnik je dejal: "Italija mora zlepa ali zgrda spraviti d'Annunzija z Reke; o tem ni vprašanja. Toda bati se je, da lahurne državljanska vojna v Italiji, ako bo pesnik-fantatik izgnan s silo."

GOLTZOVE ČETE NAPADLE RIGO V LETIJI.

20,000 vstajskih Nemcev v službi ruskih monarhistov v boju z Leti.

VOJNA MED PETLURO IN DENIKINOM V UKRAJINI.

Kodanj, 10. okt. — Angleske in francoske bojne ladje so pripile pred Rigo, pripravljene za bombardiranje mesta, če Goltza zasede mesto.

Kodanj, 10. oktobra. — Okrog 20,000 Nemcev pod vodstvom generala Goltza je napadlo Rigo na obrežju Baltičkega morja. Bitka se vrši na deset milj široki fronti šest milj od mesta. Glavni stan in oporišče Goltzove armade je v Mitavi in potrebni material dobiva iz Tilsita v vzhodni Prusiji.

Kolikor je razvideti iz mnogih poročil, je le del nemške armade v baltičkih deželah odrekel pokorščino nemški vladi in postal v službi Goltza, ki je v zvezi z ruskimi monarhisti.

Berlin, 10. okt. — Domobranci tajnik Noske je izjavil pred par dnevi v narodni skupščini, da ima vlada informacije od unorjaja Bischoffa, ki je v službi generala, da v kateri bi postavil pred vojno sodišče vlad nepokorščine napram berlinski vladi, da je ameriška vojaška misija v Rigi že v aprilu t. l. svetovala Goltzu, da naj okupira Rigo. Takrat je bila Riga v posesti sovjetskih čet.

Pariz, 10. okt. — Ukrajinski biro javlja iz Raza, da se je vnela prva bitka med ukrajinskimi nacionalističnimi četami in Denikinovo monarhistično armado. Obenem javlja biro, da se je v sporazumu z generalom Petluro organizirala koalicijska ukrajinska vlada, kateri predseduje Ivan Mazepoj.

Kodanj, 10. okt. — Iz Moskve poročajo, da sovjetska vlada želi, da se mirovna konferenca z baltičkimi deželami vrši na Danskem ali v Holandiji.

Washington, 10. okt. — Državni tajnik Lansing noče zanikati niti potrditi včerajšnjega poročila, da je ameriška vlada protestirala pri japonski vladi v Tokiju proti samovoljnemu nastopanju Japoncev napram Američanom v Sibiriji.

STAVKA PRISTANIŠČNIH DELAVCEV JE USTAVILA KRETANJE PARNIKOV.

New York, N. Y. — Zastavkalo je okoli sedemdeset tisoč pristaniščnih delavcev. Stavka je povzročila, da ne morejo nakladati in razkladati blaga v pristaniščih in da je še okoli trideset tisoč drugih delavcev brez dela.

Pristaniščni delavci niso zadovoljni z razsodbo komisije, ki jim je priznala le sedemdeset centov mezdla na uro in stavka je lahurnila nemudoma, ko jo nihče ne pričakoval. Odborniki organizacije pristaniščnih delavcev niso o dobrih stavke.

ert. Po njegovem mnenju naj bi bila vsaka tovarna organizirana zase, kar pomeni toliko, da naj bodo delavci razcepljeni.

A. A. London iz javnostne skupine je izdal resolucijo, ki predlaga trimesečno premirje v industriji, in da naj se za ta čas suspendira agitacija za organiziranje delavcev. Na to resolucijo je odgovoril Gompers s svojim predlogom za izravnavo jeklarske stavke.

LLOYD GEORGE JE POTEGNIL RUDARJE.

Povedal jim je, da je vlada proti podravljenju radnikov.

RUDARJI, RAZOCARANI, NE BODO ODNEHALI.

London, 10. okt. — Ministrski predsednik Lloyd George je včeraj na konferenci z zastopniki rudarjev vrzel krinko z obraza in povedal brez ovinkov, da vlada ne bo sprejela priporočila Sankerjeve komisije za podravljenje angleških rudnikov.

George je dejal, da pripozna ugodnosti, ki bi prišle iz kolektivnega lastništva rovin, toda drža se ni pripravljena za nacionaliziranje in sploh ne vidi nobenih koristi od tega koraka. Po njegovem mnenju naj rudarska organizacija podpira načrt vlade za državno kontrolo premovalne produkcije, toda rovi naj ostanejo privatna lastnina.

Zastopniki rudarjev so zapustili konferenco očitno vazočarani. Njihova naloga je zdaj, da poročajo organizacijam do 22. oktobra in nadaljna akcija preide v roke parlamentarnega odbora, ki je izvoljen na zadnjem kongresu strokovnih unij v Glasgowu. Nekateri zastopniki so izjavili, da ne odnehajo od boja za socializiranje rudnikov, pa naj pride kar hoče.

D'Annunzio umorjen?

Italije in Jugoslavija se pripravljata na konflikt.

London, 10. okt. — E. D'Annunzio čez Paris je prišla vest, da je bil Gabriele D'Annunzio danes umorjen na Reki.

Trst, 9. okt. — (Poroča A. R. Decker). — Italija ima svoje vojaške garnizije na vseh plavalnih točkah ob Jadranskem morju izveniš dalmatinske obale v dolgotrajni okrog sto milj. Pozitivno se ne more reči, da pride do vojne med Jugoslavijo in Italijo, toda obe državi se pripravljata za eventualnosti.

Italija ima morda tri vojne zbrane na premirovni črti od Tirolske do Reke. Največ Italijanskega vojaštva je v gorah severozapadno od Reke in tam imajo topeve naperjene proti mestu in okolici. Bilo je že več poročil o spopadih med osamljenimi skupinami, toda preiskave vselej dože nejo, da so poročila pretrana.

Reka s svojimi vladnimi kavarnamei, gradini hoteli in praznimi pomoli je mirno mesto. Edino redno plovbo imajo parniki, ki vozijo pošto v Opotijo. D'Annunzio je pričel izdajati svoj časopis na Reki, ki se imenuje "Vendetta". Strelilka tega lista, ki mi je prišla v roke, vsebuje vladni okle, ki je skozkrošen prepleten z napadi na Wilsona in Nittijs. D'Annunziojeva poželja na Reki je zelo slaba in najmanjšega npanja ni, da bi nameraval raztegniti svojo okupacijo na dalmatinsko obrežje.

WILSON KMALU OKREVA.

Washington, D. C., 10. okt. — Predsednik Wilson je že toliko boljji, da bo njegov zdravnik dr. Grayson prenehal izdajati dnevno buletino o njegovem položaju.

MAYNARD JE VODITELJ V ZRAČNI TEKMI.

San Francisco. — Lantnant B. W. Maynard je zmagovalce v zračni trans-kontinentalni tekmi. Maynard je letel z vzhoda proti zapadu in včeraj ob enajstih predpoldne je bil v Salt Lake Cityja, včeraj je pa dospel v San Francisco. Pretetel je več kot 2500 milj dolgo zračno pot od obale do obale. Za njim pa hite v raznih razdaljah drugi, manj srečni avijatihi. Tekmovalci z zapadne strani so bolj počasni. Lajtnant Smith je prvi, ki je v petek dospel v Chicago.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (raven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 na pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov ga vso, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawdole Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscriptions: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v zvezanju s. pr. (Septembra 30-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito je potrebno, da se vam ne ustavi list.

PRIVATNI INTERESI NA DELU.

Odkar je končala civilna vojna, niso bili privatni interesi še nikdar tako na delu v Washingtonu, kot sedaj, ko se ima rešiti železniško vprašanje. Z vsemi sredstvi pritiskajo na kongres, da se železniško vprašanje reši v njihovem interesu.

Najboljša predloga pred kongresom je zdaj Simsova predloga, ki jo podpira tudi strokovno organizirano delavstvo. Vse druge predloge so luknjicave in dovoljujejo, da se skozi te luknje vtihotapijo privatni interesi in odnesejo svoj delež na varno.

Predloga, za katero so se trudile železničarske organizacije, da je bila izdelana, rešuje vprašanje zvođenega kapitala in delavski problem. Strokovno organizirano delavstvo je dozdaj še edina moč, ki se poteguje za to predlogo in katere se profesionalni političarji boje, ker je opaziti že prva znamenja, da se delavstvo organizira tudi politično v svoji stranki.

Za reorganizacijo železnic je bilo predloženih sedemnajst različnih načrtov. Tako je poročalo svoje dni dnevno časopisje. Ali malo je bilo slišati o teh načrtih v javnosti. Ali se boje priti na dan s temi načrti? Ali se boje predložiti te načrte ameriškemu ljudstvu v razpravo. Zakaj toliko skrivanja, če so načrti za reorganizacijo izdelani tako, da so v njih zavarovane koristi ameriškega ljudstva?

Cumminsova predloga, ki je zelo neameriška, ni našla zagovora pri delavcih in železniških ravnateljih. Zadnjim ne daje tega, kar žele, ampak prizna jim več, kot jim gre. Esh-Pomeranova predloga prizna železniškim ravnateljem več kot Cumminsova. Pa še ta ne zadostuje železniškim ravnateljem, ker zahtevajo, da ljudstvo postavno odobri deset milijard zvođenega kapitala, po vrhu pa še štiri milijarde za razvrednostovanje ob času vladne kontrole.

Tako si žele reorganizacijo železnic železniški ravnatelji, ki zastopajo privatne interese. Ali bodo uspeli? Najbrž bodo, ker privatni interesi radi ne odnehajo od svojih zahtev, če ne bo ameriško ljudstvo na straži za svoje interese.

Organizirala se je liga pod imenom "The Plumb Plan League", ki ima namen seznaniti ameriško ljudstvo z železniškim vprašanjem.

Železniško vprašanje ne bo sedaj rešeno. Prav lahko se dogodi, da pridejo ameriške železnice zopet pod privatno kontrolo, toda pod njo ne bodo ostale. To je tako jasno kot beli dan. Ameriško ljudstvo prihaja vedno bolj do spoznanja, da je v njegovem interesu, če se ameriške železnice nacionalizirajo po Plumbovem načrtu.

In če kdo misli, da bo končna rešitev železniškega vprašanja drugačna, je izgubil vero v zdrav razum ameriškega ljudstva. Ljudstvo se lahko zmoti, toda nikdar ne vztraja v svoji zmoti, ampak jo takoj popravi, ko jo spozna. Če sodijo gospodje, ki sede v Wall Streetu v visokih nebotičnikih, drugače o zdravem razumu ameriškega ljudstva, se bodo nekega dne prebudili s strašnim mačkom, ki se ga ne bodo odkrižali zlepa, ker bodo spoznali, da so zaigrali vez zalog, ki so ga stavili na eno karto.

Mezde so se znižale. — Država New York ima svoj statistični biro, ki je izdal poročilo, opirajoče se na podatke iz 1,648 tovarn, v katerem pravi, da povprečna delavska mezda znaša \$23.85. To mezdo primerja z mezdo iz leta 1914 mesca junija in dostavlja, da se je mezda pomnožila za osem in osemdeset odstotkov. Tako primerjanje je napačno in krivično, ker so se življenske potrebe podražile za sto odstotkov in je dolar vreden le še petdeset centov, če ga primerjamo z dolarjem iz leta 1914. Povprečna delavska mezda v državi New York zdaj znaša le še \$11.93, v juniju 1914 je pa znašala \$12.70. To pomeni da se je mezda znižala in ne povišala.

Samoodločitev. — Znoreli dvorni pesnik D'Anuncio je točko o samoodločanju razumel tako, da nima nihče drugi pravice odločiti, kje bo meja Italije, kot njegova malenkost, pa je zasedel Reko in jo proglasil za italijansko posest. Mogoče ni čas več daleč, ko poduče D'Anuncia, da ga ni še nobena univerza proglasila za tolmača besed, ki jih ljudje brez tolmačev in slovarjev drugače razumejo kot njegova pesniška malenkost.

DOPISI.

Gross, Kans. — Opozarjam član kansaske okrožne organizacije JHJ, da se vrši skupna seja dne 19. oktobra, t. j. tretjo nedeljo v tem mesecu, v Grossu, Kans., v Frank Homarjevi dvorani. Začetek seje točno ob drugi uri popoldne.

Apeliram na vse člane te okrožne organizacije in rojake sploh v tujakih naselbinah in bližnji okolici, kakor Ringo, Franklin, Mulhern, Edison in druge, da se udeležijo te seje, ker bodeta na ti seji podala svoje poročilo delegata tretje redne konvencije JHJ. Opozarjam tudi druga slovenska društva, da pošljejo svoje zastopnike.

Tukajšnji člani te organizacije bodo preskrbeli vsa potrebna okrepčila za rojake iz drugih naselbin. — **Tajnik.**

Kako misli proletarijat.

Še nekaj opask o pariški konferenci.

Pariška konferenca se zopet lovi semintja. Komaj so zagneli to povi in zavonili zvonovi v proslavo dejstva, da so Nemci podpisali mir, pa imajo gospodje v Parizu zopet na tapetu nešteto drugih spornih problemov.

Ko je takoj po svetovni katastrofi vojno navdušenje bilo izpuhtevati, in se je umetno razburjena mentaliteta slehernega človeka narodov, prišla zopet sama k sebi in v svojem razumu, — pomirila, se je pojavilo vespodaj in v samem od sebe vprašanje: "Čemu to prelivanje krvi, čemu žrtve in trpljenje..."

Vprašanje je zatri grom topov in na novo opijani zbegani človeški duši, in čeravno se je instinktivno čut človečanstva vedno bolj in bolj protivil nadaljevanju vojne, neka neznana "višja moč" je gonila narode vedno globlje v trpljenje.

V tistem času je stopil Wilson na plan, ki je na temelju svojih vojnih ciljev zopet vnel vojno navdušenje pri antanti. Počasi narodi so tudi že pričeli govoriti z antanto.

Vendar je bilo treba še čakati, preden so se narodi centralnih držav vzdramili ter se pričeli upirati proti kratkovidni politiki "svetlih" vlad.

Končno je prišel polom na bulgarski fronti, in sicer v glavnem vsled agitacije bulgarskih socialistov, in potem silni priključ antantnih armad na nemško fronto, in porušil se je ves nevdarljiv sistem centralnih držav in njen imperijalizem.

Mislil bi človek, da je zgodovina učiteljica narodov, toda temu ni zmiraj tako.

Antanta, pijana zmage, je kaj hitro pozabila, ali hotela pozabiti Wilsonova načela. Mali narodi, pijani mlade svobode, so tudi skušali posnemati grehe imperijalizma in v reakciji. Upanju na demokracijo mir je sledilo v kratkem in nemalo po zaslugi pariške konference, grozovito razočaranje.

Mi, proletari, ki smo brez vsakega navdušenja stopili v to vojno, in ki smo vsled nje najbolj trpeli, smo že v teku njenega neskončnega nadaljevanja prav skeptično motrili in vse to neodgovorno početje vladajočih krogov. Krvaveli smo — primorani — za sovražno nam kapitalizem. Toda na obzorju vojnih grozot in nelzrečnega trpljenja se nam je zasvetila zvezda upanja, da ne krvavimo zaman, in vzdramili smo se k polnemu življenju in spoznali smo se enkrat, kako potrebna je združitev svetovnega proletarijata v borbi za istinito svobodo, za napredek in odrešenje človeštva.

Vzdramili smo se, toda gorje nam, če bi se enkrat pustili spavati.

Pariška konferenca bi pa rada dosegla to, da bi pokazala svoje početje za demokracijo. Wilsonove ideje naj bi prikrivale in vsem očitno težnje imperijalizma. Naivnost!

Preko ogromnega morja nepopisnega gorja, milijonov grobov, nam nudijo hlapavsko spravo na naših, ki pomenijo zmago starih idej, zmago kapitalizma in imperijalizma, zadušeno delavskega gibanja.

Vse prekasno prihajate. Spoznali so vas. Ne pripustimo več, da bi se proletarska kri zastoj prelivala.

Pariška mirovna pogajanja so poslednji krei na smrt obsojene družbe, so zadnji pokušaji kapitalizma, so bankrot starih sistemov, stare diplomacije.

Vzdramili smo se, in prepričani smo, da je bodočnost naša. Trpeli smo, toda naša neizmerno trpljenje nas je dovedlo do pravega spoznanja onih vrednot, ki so večnega pomena. Krvaveli smo, toda prišlo smo na pot, ki pelje navzgor — k višji stopnji življenja.

In amožili so se grobovi na naših bojnih in tudi v zaledju.

Mogotji vseh vojujočih držav in narodov so z vsemi sredstvi vzdramili ugasičji ogenj vojnega navdušenja. Deloma se jim je to tudi posrečilo, čeravno niso imeli drugega podžigalnega materiala kakor njih imperijalizem in pa besedičenje o "brambi proti tuje-mu imperijalizmu." — **Naprej.**

Robinsone črtice iz Rusije.

Sestavil Wm. Hard.
Robinsonov povratek v Ameriko.
(Koniec.)

Odpravimo blokada, oziroma ne podpiramo več zavezniške blokade. Odprimo vrata ruskemu ljudstvu: odprimo jih toliko kolikor se sme ameriških parnikov in ameriškega blaga. Pomagajmo ruskemu ljudstvu z materialom, ki je potreben sedaj za obstoječemu ekonomskemu življenju v Rusiji. Rusija je vedno uvažala gotov material, katerega ni mogla nikdar proizvesti v zadostni količini za svoje potrebe. Založimo Rusijo s tem materialom. Prodajmo ji železniške tračnice, lokomotive in druga premetna sredstva za prevoz živeža iz krajev, kjer ga je dovolj, v kraje, kjer ga ni. — Ustavimo lakoto. Ako res želimo, da se Rusi obrnejo od boljševizma in sprejmejo načela zapadne demokracije, tedaj nasitimo rusko ljudstvo. Ali je res kdo tako neumna, da misli, da bo ruski deček, ki danes vidi blede, upadla lica svoje izstradane matere, izstradane valed gladi, ki so ga naložili Rusji Clemenceau, Lloyd George in Wilson, da bo ta deček, kdaj zrastle poln ljubemni do zapadne demokracije? Ali želimo, da bodo Rusi demokratični, ali jih mislimo mučiti in spraviti še v večje tiranstvo?

Dalje se naj oživi Wilsonov originalni projekt, ki je bil izdelan in skoraj izveden spomladi leta 1918, da se poškije v rusko republiko ameriške misije, ki naj s pomožnimi akcijami vpostavi človečanske odnose med Rusijo in ameriško republiko. Boljševiki so pri volji sprejeti nas, govoriti z nami in nam dati koncesije. Fakt, je, da je življenje slehernega človeka ameriške misije v Rusiji ravno tako varno, kakor je doma v Ameriki. To lahko potrdi poleg mene in drugih tudi major Allen Wardwell, ki je prevzel načelnstvo Rdečega križa po mojem odhodu iz Rusije. Wardwell je v privatnem življenju — kakor major Tacher — advokat iz New Yorka. Bil je v Rusiji do jeseni leta 1918 in bil je priča velikih izbruhov masnega terorizma. Bival je v Rusiji v času, ko je bilo človeško življenje v veliki nevarnosti, v času civilne vojne. Toda Wardwell ni bil tak, kot so bili zastopniki nekaterih drugih inozemskih vlad v Rusiji. On se ni mešal med ratnike, ki so razdevali železniške mostove v vrhu, da bi ovirali bojevanje sovjetskih čet; on ni podkupoval sovjetskih častnikov, da naj prestopijo na sovražnikovo stran. Bil je popolnoma nevtralen v civilni vojni in kot tak je užival popolno varnost. Ostal je tam do oktobra in zapustil je Rusijo pod zaščito sovjetske vlade.

Sovjetski Rusi so vedno pripravljani poslušati Američane (in Angleže, Francoze ali Italijane), ki drže svoje prste proč od civilne vojne v Rusiji. Taki Američani bi morali tvoriti naše misije, ki bi obiskale Rusijo. Ker je boljševizem predvsem ekonomski sistem, bi morale biti ameriške misije ekonomske. Iskale bi pota za odprtje trgovine z novimi oblastmi. Kdo leto trgovine bi preje harmoniziralo boljševike z ostalim svetom, kakor pa cela generacija oboježne intervencije in invazije.

Boljševiki so obljubili, da plačajo inozemske dolgeve. Njihova izjava o plačanju dolgov je bila zatrla v zavezniških in ameriških listih. Toda bila je pošena in odločna izjava. Ponudila je mir in plačilo dolgov.

Dalje so boljševiki obljubili "koncesije" privatnemu kapitalu za razvoj ogromnih ruskih naravnih zakladov. Aranžiranje koncesij se je že pričelo v svrhu graditve velike železnice v severni Rusiji in kolikor je znano, je zainteresiran v teh koncesijah skandinavski kapital. Nemški kapital se bo tudi zmuznil v Rusijo vzle blokad, pa naj bo še tako trdna. Program gospodarskih koncesij boljševiške vlade je dobro znan zavezniškim in asociiranim vladam.

Boljševiki so ponudili Američanom polja za investiranje kapitala. Naši kapitalisti investirajo v Mehiki, kjer roparji vsak čas ubijejo katerega Američana, medtem ko v Rusiji še ni bil nihče ubit, izvzemši če gremo tja z orožjem v rokah. Zakaj ne sprejmemo ponudbe? Odpravimo blokado in odprimo kanale, po katerih bo tekel ameriški vpliv v polni meri v Rusijo. Ravno tako odprimo vrata za stopnikom sovjetske Rusije v Ameriko in dajmo jim zaščito dokler samo kupujejo naše blago. Ako se bi kateri ameriški zastopnik v Rusiji mešal v ruske notranje politične zadeve, naj ga Rusi kaznujejo in deportirajo; na drugi strani, če bi se kateri ruski zastopnik v Ameriki vtikal v naše notranje politične stvari, kaznujemo ga in poženimo v Rusijo. Prenehajmo z intrigami na obeh straneh in bodimo ljudje.

Ali more sovjetska delavska republika proizvesti toliko živine, kož, lokomotiv in parnikov, da bi kožo razpošiljala na trge hitreje kot moramo mi? Ali more spraviti več čevljev na trg kot Amerika? Niso li ruski delavci ravno tako človeški, pridni in produktivni kot so ameriški?

Boljševiki pravijo danes, da jim zavezniški ne dajo priložnosti, da bi lahko pokazali kaj morejo storiti in da bi organizirali svoj novi sistem; prišli smo jih, da skoraj vso svojo energijo zapravljajo na krvavih bojnih, odbijajo invazije na vseh straneh, namesto da bi gradili in pokazali, kako deluje njihov sistem.

To je resnica. Ako se zavezniškom posreči, da v krvi zadušijo boljševike in njihovo državo in če se na enak način zatire boljševiško gibanje zmagaj Rusije, ali ne bo rusko ljudstvo, ki pade zopet v staro tlako in bedo, opravičeno vzkliniti?

"Ako bi bili dovolili Leninu, da izpelje svojo idejo in odpravi stari sistem, ne bi bilo danes revščine na svetu. Glejte, kako se nam godi danes! Doli z bedo! Vstani Lenin! Pridi nov Lenin in vodi nas v novi revoluciji!"

Novih idej ni mogoče zadušiti s krvjo. Dati jim je treba priložnost, da se v praksi pokažejo, da li so dobre ali slabe. Ako so za nič, poginejo same od sebe, ako so dobre, ostanejo in vsa sila orožja na svetu jih ne uniči. Intervencije v Rusiji smo videli. Rusija si je izbrala novi sistem. Ako se hočemo uspešno boriti proti temu sistemu, izpolnimo se iz blata krvi in podimo na breg, na sveži zrak, kjer bomo lahko dihal in borili se človečansko. Opustimo vojno, sklenimo mir in obujmo z Rusijo!

(S tem so zaključene zanimive "Robinsone črtice iz Rusije".)

KRVAVE ŠTEVILKE.

Rekapitulacija izgub v krvi in denarju v svetovni vojni.

Zadnje dni je vojni departament v Washingtonu objavil rekapitulacijo krvnih in denarnih stroškov velike vojne. Po teh podatkih so zavezniški in centralne države darovali bogu Martu 7,450,000 življenj na bojišču in 168 milijard dolarjev v denarju.

Ubilih je bilo na vseh bojiščih 7,450,000 vojakov.

Vojni stroški posameznih držav so sledeči:

Zavezniški: Združene države, \$22,000,000,000; Francija, \$26,000,000,000; Velika Britanija in njene kolonije, \$38,000,000,000; Belgija, Japonska in druge manjše države skupaj z omenjenimi državami \$123,000,000,000.

Centralne države: Nemčija, \$39,000,000,000; Avstro-Ogrska, \$21,000,000,000; Bolgarija in Turčija, \$3,000,000,000. Skupaj \$63,000,000,000.

Prejšnje vojne v 121 letih so stale samo 23 milijard in 320 milijonov dolarjev, zdaj je pa toliko porabila samo Amerika v 19 mese-

cih vojne z Nemčijo. Število mrtvih v vseh vojnah, ki so se vršile v 121. letih, je bilo približno šest milijonov, dočim jih je v petih letih zadnje vojne padlo sedem milijonov in pol.

Inozemstvo.

Tajna pogodba med Rumunijo in Ogrsko.

Pariz. — Sem je prišla vest, da je med rumunsko in ogrsko Friedrichovo vlado sklenjena tajna pogodba, o kateri se nič ne vedo v mirovni konferenci. Po tem paktu dobi Rumunska večji kos Sedmograške kot je pa označeno v pre-mirovni pogodbi in v zameno se je zavezala, da bo pomagala Ogrski poščiniti vsako pomorno boljševiško revolucijo. Nekaj se sliši, da je Francija inspirirala omenjeni pakt.

Francoski general Mangin vpokojen.

Pariz. — General Mangin, ki se je odlikoval v mnogih bitkah na zapadni fronti, posebno pred Verdunom v jeseni leta 1916 in kateri je poveljeval francoskim četam v okupiranom delu Porenške, je bil te dni poslan v pokoj. Pariški listi, ki spekulirajo o vzroku nepričakovane vpokojitve, so mnenja, da je Mangin s tem prejel "kazeno", ker je podpiral gibanje Nemecev na neodvisno porenško republiko v minulem poletju.

Turški nacionalisti ustanovili svojo vlado.

Pariz. — Iz Smirne poročajo, da se je v Koniji, Mala Azija, ustanovila vlada turških nacionalcev. Vlada je izdala oklice, v katerem garantira varstvo življenja in lastnine vseh ljudi brez ozira na narodnost, plemo ali vero, dalje zahteva priznanje Wilsonovega samoodločenega principa za Turčijo in izjavlja, da se bodo pristali nove vlade bojevali do skrajnosti proti vsaki zunanji intervenciji. Na oklicu je podpisan "patriotični odbor" in je datiran 27. septembra.

Francoska buržoazija se je organizirala proti socialistom.

Pariz. — Bližajoče se volitve na Francoskem, ki se vrše prihodnji mesec, bodo našle politične stranke združene po socialnih razredih. Deset najmočnejših buržoasnih strank se je združilo v en sam blok v svrhu, da "preprečijo boljševizem", ki ga vidijo v združenih socialističnih strankah. Volilna kampanja, ki je že v teku, bo ena najhujših političnih bitk, kar jih je še kdaj videla Francija.

Antole France socialistični kandidat.

Pariz. — Antole France, najglasovitejši francoski filozof in pisatelj, kar danes živi, je izjavil te dni, da je kandidat socialistične stranke za poslanca.

Anglija uvaša alkoholizma pijake iz Amerike.

London. — Ameriški parniki so zadnji teden privedli na tisoče sodov žganja iz Kentuckija v Anglijo. Mnogi sodi z žganjem, ki so bili poslani iz New Yorka, so za-znamovani z letnico "1914".

Arabi so proti židovski republiki v Palestini.

London. — Upanje židov, da bodo imeli svojo republiko v Palestini, je doblilo močan udarec, ko je bilo v četrtki poluradno naznanjeno, da Arabi odločno nasprotujejo vsakemu takemu poskusu. Princ Emir Feisal, sin novopečenega arabskega kralja (spekli so ga Angleži med vojno), je zdaj v Londonu in je predložil angleški vladi sklep arabske vlade, ki se glasi, da se Arabija dvigne z orožjem proti vsakemu poskusu ustanovitve židovske republike v Palestini. Arabi smatrajo, da je palestinsko prebivalstvo po večini arabsko, ne pa židovsko.

Francoski katoličani so tudi proti židovski republiki.

Francoski ranjeni v nemških taborih.

Pariz. — Zadnji terek so izbruhili izgredi v Saarbrücken ob Reni, ki je pod francosko okupacijo. Izgredi so bili v zvezi z delavskimi demonstracijami proti dragotini, katere so organizirali spurtakovi. Francoski častnik in trije prostaki so bili ranjeni v boju.

Konvenција J. R. Z. v Clevelandu.

KAPITULACIJA IZ SEJAMA

(Nadaljevanje.)

Vaša naloga, cenjena zbirnica, v kateri so objavljene te konvencije ne bo se končala, pač pa postaja delokrog dela obsejniji. Utrditi boste morali verzi med elementi v Jugoslaviji, ki imajo enake cilje kakor JRZ, in med našo organizacijo v tej državi. Naši uspehi zavise v veliki meri od uspešnosti kooperativnega dela med nami in njimi. Ne bo vam težko razložiti, na katere elemente v domovini smete računati za skupno delo v boju za skupne cilje.

Vaša naloga je najti najboljši in najpraktičnejši pot za tako delo jugoslovanskih demokratičnih elementov tu in onstran oceana.

V boju za pravičnost smo z Vami in v tem boju bomo ustrajali. Pozdravi!

Okrožna organizacija St. VI. JRZ, Chicago, Ill., Fr. Zaitz, tajnik. Čita se tudi oferta fotografija, na kar se vnašamo daljša debata in sicer se iste udeležijo: brat Teodorović proti slikanju; za slikanje Cankar. Zavrtinik, Kristan in Mac. Uvažuje se zagovor br. Zvartnik in Kristana, da je potrebna iz propagandističnega in moralnega stališča, da se konvencija da slikati in vlike reprodukcija na domovine, katere naj bi služile v ta namen, da ameriški rojaki laže v kar največjem številu pošljejo svoja dela v domovino, ker isti se ne bo moglo konfirirati in bodo tako seznanili ljudstvo v domovini o našem delovanju in gibanju. Br. Kristan tudi priporoča, da fotografija preskrbiho Clevelandčani in če je v naselbinah kak jugoslovanski fotograf, ki je naš pristal, da se da njemu prednost.

Na predlog brata Keržeta se zaključijo debata.

Cankarjev predlog za slikanje sprejet.

Na dnevi pred pride referat Josipa Mihailovića, kot peta točka dnevnega reda. "Jugoslavija in njene meje".

Z ozirom na to, da je že skoraj šest ura popoldan, br. Mihailović pojasi konvencijo, da bo danes prečital nučrt svoje resolucije in da bo z referatom začel v jutru kot prva točka.

Seja zaključena ob česti uri zvečer.

M. Mentony, predsednik. A. H. Skubic, zapisnikar.

III. SEJA J. R. Z. III. KONVENCIJE 30. SEPT. 1919.

Predseduje br. Somrak.

Zapisnikar br. Zalaznik.

Predsednik otvori sejo točno ob osmih ter opozori delegate naj prihajajo na sejo nekoliko ranjeje.

Frank Kovačič je izbran vratarjem za tretjo sejo.

Čitajo se vsi trije deli zapisnika včerajšnje seje ter sprejmejo soglasno.

Brat Petrović opozarja, da bodo zvečer seje raznih odsekov, kar bo povzročilo, da nekateri delegati zamude zabavo.

Brat Godina predlaga dodatek k svoji resoluciji, ki je bila sprejeta na včerajšnji seji odseka za "Bodoče naloge J. R. Z.", ki se glasi:

V odstavku resolucije J. R. Z. da mora ostati tudi nadalje organizacija vseh napredno mislečih ameriških Jugoslovancev, ki streme po preureditvi zedinjene države Jugoslovancev na najdemokratičnejši podlagi z republikansko formo vlade." Sugestija za dodatek k tej točki od delegatke organizacije J. R. Z. se iz tehničnih razlogov odkloni.

Br. Semrov prebere dodatek k resoluciji, ki je bil zavrnjen; v tem smatrajo komunistični iz Detroita za potrebno, da je treba, da naša organizacija podpira vsako strujo v starem kraju, ki prevrže obstoječo vlado, pa naj si boče struja še tako radikalna — potrebno je, da podpiramo novost.

Br. Petrović predlaga, da se zaključijo debata in sprejme poročilo in odlok zavrnitve odseka, ki je pravomočen odločevati.

Tudi br. Kristan priporoča odlok odseka, da se vse take sugestije odloži na stran, ker v nobenem slučaju se ne moremo odločiti, da bomo podpirali vsako vlado, ki bi prevrgla obstoječo vlado — se moramo oirati vendar na naš program in na vlado, ki se strinja z načeli našega programa, bi mogla dobiti našo moralno pomoč.

Sprejme se predlog brata Petrovića, da se zaključijo debata in odobri sklep odseka.

Nadalje poroča br. Godina, da je Richard Zavrtinik izdelal program za zelo potrebno gospodarsko kooperacijo med Jugoslanci v Ameriki in za ustanovo importa in eksporta med Ameriko in Jugoslavijo, kateri naj bi bil v rokah Jugoslovancev samih na podlagi velike kooperative. Resolucije ne more prebrati, ker je nima pri rokah, ker je v zaboji, ki se je zaključil na potu iz Chicaga v Cleveland.

Sklene se torej, da se resolucija ne doda k zapisniku, dokler ista ni prečitana pred konvencijo.

Preide se na nadaljevanje 5. točke dnevnega reda: "Jugoslavija in njene meje".

Referent br. Mihailović pozdravi navzoče delegatke ter se zahvali za dano čast, da more pred častitim zborom podati svoj referat. Prosi delegatke, da upoštevajo, da je bilo zelo težko delo pri odločevanju mej in da je par točk, v katerih je nemogoče jasno odločiti.

GRANICE JUGOSLAVIJE.

Referira J. Mihailović.

Izvan dvakrat je, da se vsaki pojedinac može najbolje razviti i opštem napretku najviše doprineti ako se ostavi da živi u nacionalnoj zajednici, u kojoj može da se nemetano koristi umnim i naslednim tekovinama svojih predaka, da ih sam poveća i tako uvećava u nasledje preda potomcima. Svaka prepreka koja bi se tome stavila na put, koja bi njegove energije ili ih upućivala na neplodni rad da te prepreke otklanjaju i tako nekoristno troše, dok bi ih inače mogao koristno upotrebiti na usavršavanje svoje i svojih bližnjih, a tim samim na uvećanje progressa u svetu. Ne mislimo ovim reći, da on treba da živi isključivo za svoju, ili svoju, da naša živa nam ta sebi i da svojim interesima ima podložiti interese ostalih naroda; narodi danas žive u takoj uzajamnoj vezi, idealni kojima oni treba da teče na tako humani opštečlovečanski, da su među njima sporazum i dobra volja nepohodni radi postignuća istih, pa otuda i potčinjavanje specijalnih svojih nacionalnih interesa opštem zajedničkim. Te međunarodne bratstvo koje bismo hteli vidati ostvareno, dodavalo bi i uveličalo našu ljubav prema našoj otadžbini, a nikako odnimalo nešto od nje ili nju negiralo.

Ali da bi se jedna nacija mogla najbolje razviti i najdalje napredovati, potrebno je da svi članovi njene rase budu pod njenim okriljem; ne toliko što bi veći broj njenih ljudi većina uradila na njenom napretku koliko što bi njene energije bile upućene prevladavajućim putem i korisnijim radu. Jer zbog od izvestan broj članova jedne nacije bude izdvojen od nje i stavljen pod tuđu upravu protivu njihove volje, dole i unutrašnje razvijanje same te nacije više potlačeno i anarhizirano. Ona mora misliti stalno na tu svoju otrgnutu braću, na poboljšanje njihove nezavidne sudbine, i trošiti snagan deo svojih energija na pripreme za njihovo oslobodjenje.

To bi bio već jedan gubitak i opštem napretku, ali ne i jedini. Susledna nacija koja pod svojom kontrolom na silu drži izvesne delove tuđeg elementa, radi sprečavanja njihove iredente, moraće trošiti snagan deo svojih snaga na snižavanje iredentnih težnja svojih nezadovoljnih podanika, i to bi bio drugi gubitak u opštem napretku. Ne treba krajeva, tako stanje porajlja rđave susledne nacije, i je da od glavnih razloga svog ratova prošloga stoleća leži u težuju pojedinih delova jednog istog naroda, da dodju do slobode i obrazovanja svoje nacionalne države.

(Dalje nastavlja.)

NEVADSKA PREDLOGA ZA UMETNO NAMAKANJE ZEM.

1919.

Washington, D. C. — Kongresna zbirnica je sprejela predlog, da se v Nevadi izkoristi podzemne vode za umetno namakanje zemljišč. Predloga je bila sprejeta je v senatu in bo sedaj predložena predsedniku v podpis. Predloga daje vsakemu domovničarju pravico, da skozi dve leti skuša dobiti dosti vode za umetno namakanje zemljišč. Če v tem času dokaže, da uspešno namaka dvajset akrov zemlje, tedaj prejme za svoje delo 840 akrov sveta. V Nevadi je bilo je sedemdeset milijonov akrov sveta, ki je sposoben za poljedelstvo, če namaka umetno.

MILIONERJEV SE PODTAKNIL DEVET OGNJEV.

St. Joseph, Mo. — 16-letni Frank Fleck je priznal, da je podtaknil devet ognjev iz enostavnega razloga, da je videl, kako ognjegasi guse in se mučijo pri gašenju požara.

NESGODA NA MEHIŠKI ŽELEZNICI

Saltillo, Meh. — Med Saltillom in Venegason je skočil osebni vlak raz tir. Nad šestdeset oseb je ubitih. Železničarji izjavljajo, da se številno mrtvecev pomnoži najmanj za petnajst oseb, ko očistijo progo vlakovih podrtin.

Velika slavlja jeklar-skih in železarskih delavcev.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Gary nasprotuje Gompersovemu predlogu.

Iz Washingtona je došla vest, da Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije izjavlja, da se štrajkarji v jeklarski industriji takoj vrnejo na delo, če se njih prihodbe predlože razsodbišč in podjetniki pristanejo, da se bodo ravnali po razsodbi razsodbišč. Gary, predsednik United States Steel korporacije, se ne strinja s tem predlogom. Njegova odklonitev dokazuje, da stoji še vedno na stališču, da nimajo delavci kaj govoriti in se imajo podvreči odredbam podjetnikov, če pravni so zadovoljni z njimi.

Senatni odsek v Pittsburghu.

V stavkovnem glavnem stanu so prejeli brzojavko od Fitzpatricka, predsednika organizacijskega odbora jeklarskih delavcev, da pride senatni odsek prihodnji dan v Pittsburgh, da nadaljuje s preklavo na mestu. Stavkovni odbor ima že zbran material, ki ga predloži senatnemu odseku. Tw material se nanaša tudi na sirova ravnanje s štrajkarji.

RAD BI IZVEDEL

za mojega bratrancea Johna Sirreja, doma iz Knežaka pri Sv. Petru na Notranjskem. Pred letom in pol tihajal se je nekje v Nevadi. Če je rojaka se prosim, če kdo ve zanj naj to sporoči; enako se prosim ako bo sam čital ta oglas naj nemudoma piše na naslov: Upravništvo "Prosveta", 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Oct. 9-10-11).

ISBE

Janeza Svet, po domače Hladov, doma iz Unca pri Baku. Poročila mu imam veliko zelo važnih stvari. Oglas naj se na moj naslov: A. Jernejčič, 933 — 16th St., Detroit, Mich.

BOLGARSKI OJ.

Bolgarskega šaja tablete so najboljše proti zaprtosti, slabi prebavi, kihi želodcu, mrdiljivi duh, bolni želodci, obilne bolezni, bolečine na jetrih, nerodnost v črevih, prehlajenje, gripa in glavobol. Tablete narejene iz Bolgarskega šaja vam dajo ponovno življenje, vaš ožive kot mladeniča. Vzemite, da mnogo ljudi rabi te zdravilne tablete so, ker izvrše dobro delo. Naročite si še danes deset zavojev, posebna cena \$5.24 ali pa en zavoj za 75c vkrviti vojni davek. Prodaja se pri Marvel Medicine Co. 163, Marvel Bldg., P. O. Box 963, Pittsburgh, Pa.

ISBE SVOJE SINOVE.

Janeza in Jožefa Turk, svoječasnosta bila v Columbus, Kans., in tudi v Montani. Sedaj pa ne vem kje sta. Izvedel bi za njih rad njih oče Anton Turk, iz Viseje šte. 12, pri Žužemberku, Jugoslavija, ali pa naj pišeta na upravništvo lista "Prosveta", 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Oct. 9-10-11).

SE PRIPOROČAM

vsem cenjenim rojakom, ki potujejo v tih krajih imam izvrstno dobro prenočišča in dobro hrano, dobite pri meni. Torej rojaki svoj k svojim! Kadar ste v Glenwood, Colo., pridite k meni, je le dva bloka od železniške postaje na levo, John Trojer, 712 Bennet Ave., Glenwood, Colo.

Potrebujemo delavce in pomagace za delo v kamenu.

Mi smo privolili zgraditi hiše za delavce in jim preskrbimo stanovanje za časno. Radi bi družine, ki bi imeli ljudi na hrani (board). Plačamo od tonelate, zaslužiti se od \$4.00 do \$6.00 na dan, mi preskrbimo orodje. Pridite naravnost na delo s M. X. O. R. R. ali pa s poulično karo iz East St. Louisa, do The Columbia Quarry Co., Columbia, Ill., ali pa pišite na: Pasquale Gianni, 710 Fullerton Bldg., St. Louis, Mo.

AMERICAN-JUGOSLAV AGENCY.

POŠILJAMO DENAR V STARO DOMOVINO.

Posiljamo potom banke, ki je ena najzanesljivejših in ima svoje podružnice v vseh delih sveta; ona jamči za vsako pošiljatev. Predno zaupate vaš denar neznanim čifutskim korporacijam, obrnite se na rojaki, ki so vam poznani. Denar nam pošljite po poštne ali ekspresnem Money Order.

Cena, ki so spodaj označene, niso stalne, ampak se menjaajo skoro vsak dan. Oglašev ne moremo spreminjati vsak dan; pošiljamo pa po dnevnem kurzu. To pomeni, ako nam pošljete svoto, ki je oglašena za tisoč kron in v tistem času cena kron pada, odpošljemo toliko nad tisoč kron, kolikor znaša razlika. V nasprotnem slučaju, ako se cena kron ali lir hipoma zelo vzdigne, vas bomo plačeno obvestili. Zastopnik za vzhod je Jože Ambrožič, Box 351, Canonsburg, Pa., za zapad in osrednji zapad pa John Verderbar v Chicagu. Tajnik: A. J. Terbovec.

CENE S POŠTNINO VRED:

100 kron za\$ 2.70
1000 kron za\$ 25.00
10,000 kron za\$248.00
100 lir za\$ 11.30
1000 lir za\$110.00

Naslov:
AMERICAN-JUGOSLAV AGENCY,
2708 So. Lawndale Ave.,
CHICAGO, ILL.

THE ST. LOUIS MALLE-ABLE CASTING CO.,

7800 N. Broadway,
St. Louis, Missouri

Potrebuje do 40 livarjev.

Cista zdravstvena tovarna, nobenih edlavskih neredov, delo kosa. Delavci zaslužijo po \$7.00 do \$12. na dan. Mi potrebujemo molderje za delo pri benču in skvizer livarje, delo skoz vse leto. Nikdar ne stoji tovarna. Samci lahko dobe hrano in stanovanja. Živiljensko stanje boljše tu kot pa na vzhodu.

NAVET

kako se kuha doma pijača iz našega kmečja in malta si po naših navodilih vaakteri prav lahko naredi 10 galonov prave pive za \$2.25 v vsakej Uniji. Za pristojni in nakarost jamči tyrdka:

FRANK OSLAR,
6401 Superior, Cleveland, O.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 8. aprila 1894.



Podporna Jednota.

Ustanovljena 17. junija 1907 v št. 11. ulici.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor,

UPRAVNI ODBOR.

PREDSEDNIK: Vincenc Cankar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Hrust, Box 145, Canonsburg, Pa.
TAJNIK: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
TAJNIK BOLNIŠKEGA ODBORA: Paul Burger, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
BLAGAJNIK: Anton J. Turbovec, Box 1, Chicago, Ill.
UPRAVITELJ GLASILA: Felo Galina, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

FOROTNI ODBOR.

John Ambrožič, predsednik, Box 351, Canonsburg, Pa.
John Underwood, 404 May St., Springfield, Ill.
Martin Ambrožič, Box 276, Baraboo, Ohio.
Joe Kallala, Box 422, Southon, Pa.
Frank Semrov, 2659 Pioneer Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODBOR.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Burger, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZGORNJE OKROŽJE: Rudolf Pisterich, Box 435, Bridgeville, Pa.
Anton Kallala, Box 73, Wick Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Kallala, Box 104, Green, Kans., in njegovoj.
Leo Kuber, Box 345, Gilbert, Minn., in njegovoj.

Nadzorni odbor.

Matt Petrović, predsednik, 18917 Waterloo Rd., Collingswood, Ohio.

John Ambrožič, 415 Pierce St., Erie, Pa.
Joe Kallala, 1007 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Cankar, John Ambrožič in Matt Petrović.

OSODITVENI ODBOR.

PREDSEDNIK: Frank Albi, 2124 So. Cleveland Ave., Chicago, Ill.
John Trifoli, Box 161, Lawrence, Pa.
John Ovan, 245 Eastwood, Detroit, Mich.
Joe Kallala, 1101 E. 62 St., Cleveland, Ohio.
Mory Urvil, 1245 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VZGORNJI ZRAVNIŠKI: Dr. F. J. Kern, 6222 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI URADNIKI "PROSVETE": John Kervatich.

POZOR: — Vse članove politične in obrat, ki so želeli št. izrednega odbora in izredni odbor, naj se pošljejo na naslov: John Verderbar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse delovne šolske politične naj se pošljejo Paul Burgerju, najhite tolažilnega odbora v št. uradi.

Vse primolke glede politične in št. izrednega odbora se naj pošljejo št. Petroviću, predsedniku izrednega odbora, kjer se bojo in upravi.

Vsi politični na št. izredni odbor se naj pošljejo na naslov: John Ambrožič, Box 351, Canonsburg, Pa.

Vse politične proti izrednemu odboru se naj pošljejo predsedniku izrednega odbora Vincencu Cankarju.

Vsi drugi št. drugi politični, namizni, upravi, politični in št. vseh, kar je v vseh v glavnem odboru, naj se pošljejo na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Slovinci, Hrvati in Srbi

Dokler, vi napredujete imate vraga dovoli na svetu.

Ne posabite na svoje v stari domovini, ki so vam najbližnji in potrebujete vaše pomoči.

Poslužite se prilike

dokler je denar tako nizek cena. Za prav malo dolarjev dobite čisti kron, lahko se pa tudi trdi, da bodejo pozneje kron dražje.

Mi pošiljamo denar stalno, hitro in po cemeru nizek ceni na kateri si bode nadzor, ali pa tudi vlikino v katerikoli hranilnici, ki si želite za vas v domovini.

Za vsa nadaljna pojasnila obrnite se na

John Nemeth State Bank
1597 Second Ave., cor. 8th St.,
NEW YORK CITY

NEW YORK

je središče svetovnega prometa v vseh ozirih.

Denarne pošiljave — Potovanja v stari kraj — Svoje in prijatelje dobiti in domovine sam — vse to se izvrši najhitreje in najzanesljiveje v velikem New Yorku v posredovanjem v obče znane, nad-DVAJSET let obstoječe ter slasti našim rojakom priljubljene

POTNIŠKE PISARNE IN BANKE EMIL KISS

Ta trdimo pošilja denar kanzeljivo, hitro in po najnižji dnevni ceni, nastopa vsa potrebna družba, izstavlja menjice (DRAFTS) na vse kanzeljive denarne zavode sveta, sprejema denarne vloge, jih obravnjuje od dneva vložitve in izplačuje vlogo brez odložitve.

Ta trdimo vam daje GARANCIJO za vse poslovanje.

Če kaj potrebujete, NE poskušajte drugje, temveč vsoje vprašajte to trdiko za pojasnila, katere dobite brezplačno. Pišite ali pridite osebno na:

EMIL KISS,

133 Second Ave., cor. 8th St., New York, N. Y.

Vstanovljeno 1898.

Phone: Orchard 4230.

Pod nadzorstvom državnega bančnega oddelka.

NAROČNIKOM V POJASNILU.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinja s njimi, mi idejami, podpisaj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V naši imamo vas za vzhajanje potrebni ne go smerni ceni.

ANTON KERN,

Canonsburg, Pa.

Za oglašev se odgovorni le oglaševalci sami. Mi ne sprejemamo do njih nobene odgovornosti. Vsekakor kaj ljudi in oglašev in to mi si vidi naj sam sebi pripiše. Vse odgovornosti in posledice naj nosi vsak sam. Upravništvo lista.

